

Kako opisati sistem zgodnjega opozarjanja?

Sistem zgodnjega opozarjanja je širok pojem, ki zajema vse sisteme, ukrepe in programe, katerih namen je prepoznati zgodnje znake stiske pri dijakih in zagotoviti pravočasno ukrepanje za zmanjševanje zgodnjega opuščanja šolanja.

V obdobju 2011–2013 je bila s strani Evropske komisije ustanovljena tematska delovna skupina za zgodnje opuščanje šolanja, ki je bila odgovorna za izboljšanje stanja na tem področju na ravni politik. Delovna skupina, ki so jo sestavljali vladni in nevladni strokovnjaki iz držav članic, je izvedla raziskave o trenutnih praksah in politikah v posameznih državah. Ugotovila je, da nobena država ni razvila celovitega sistema zgodnjega opozarjanja in da obstajajo občutne razlike v tem, kateri vidiki veljajo v posameznih državah za najpomembnejše. Sistemi se razlikujejo tudi glede njihove organiziranosti: sistem zgodnjega opozarjanja je lahko vključen v izobraževalni sistem sam, kar velja za večino držav ali pa je razvit ločeno in je namenjen samo temu vprašanju.

Dodatna literatura v angleščini:

European Commission (2013a): *Early warning systems in Europe: practice, methods and lessons*. Thematic Working Group on Early School Leaving (TWG on ESL), Brussels.
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/europe-warning-systems_en.pdf

RESL.EU project, (ongoing) web: <https://www.uantwerpen.be/en/projects/resl-eu/>

RESLEA Project, 2012-2014 www.reslea.eu

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. II.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

oznake: analiza stanja

Zakaj je pomembno postaviti sistem zgodnjega opozarjanja?

Prvi razlog leži v tem, da sistem, ki temelji na protokolu, zmanjša možnosti subjektivnega in naključnega ukrepanja ob težavi, ki jo je sicer mogoče jasno opredeliti. Primer takšne težave v evropskih izobraževalnih sistemih je denimo odsotnost od pouka in njegovo redno spremljanje.

Spremljanje nudi okvir za vse, ki v tem sistemu delujejo, hkrati pa zmanjšuje tveganje, da bi mladostnik s težavo ostal neopažen in ne bi prejel podpore.

Strokovni delavci, ki vsakodnevno delajo z mladimi, so verjetno najboljše usposobljeni in že po nekaj tednih opazovanja ugotovijo, kateri dijaki potrebujejo podporo. Med različnimi strokovnjaki iz različnih držav je pogost enoten pogled na najbolj razširjene zgodnje znake stiske, ki kažejo na tveganje za zgodnje opuščanje šolanja. Tako se denimo zgoraj omenjena odsotnost od pouka, zlasti če ni opažena, obravnava kot najpomembnejši zgodnji znak stiske, ki ga je treba pozorno spremljati in administrativno voditi. Vseeno pa za nekatere znake v šolah ni postopkov spremljanja, čeprav so prav tako pomembni dejavniki. Taka znaka stiske sta dolgočasje in izguba motivacije za delo pri pouku. Posebni ciljno usmerjeni programi in sistemsko spremljanje znakov stiske, ki se jih sicer redkeje spremlja, prispevajo k učinkovitejšemu sistemu za zmanjševanje števila osipnikov, kar dokazujejo primeri držav, ki se uspešneje spopadajo z osipom.

Dodatna literatura v angleščini:

Jelena Joksimovic, Juhász Judit, Mihályi Krisztina, Tomcsik Dóra (2014): *Early warning systems in six European countries*. Desk research report on study visit countries in the framework of CROCOOS– Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project. Interim report. Tempus Public Foundation, Budapest.
http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Early%20warning%20systems%20in%20six%20European%20countries_interim%20report.pdf

Preventing early school leaving, SALAR, 2013 <http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-925-6.pdf>

Rumberger, R., Ah Lim, S., (2008): *Why Students Drop Out of School: A Review of 25 Years of Researc.*, Flyer, California Dropout research Project, University of California Linguistic Minority research institute. <http://www.slocounty.ca.gov/Assets/CSN/PDF/Flyer+-+Why+students+drop+out.pdf>

Uekawa, K. (2010): *Creating an Early Warning System: Predictors of Dropout in Delaware*. Regional Educational Laboratory Mid-Atlantic, Regional Educational Laboratory Mid- Mac. <http://www.doe.k12.de.us/site/handlers/filedownload.ashx?moduleinstanceid=2801&dataid=9385&FileName=MA1275TAFINAL508.pdf>

Drugi razlog za postavitev sistema zgodnjega opozarjanja je natančno opredeljena vloga učiteljev in drugih akterjev izven šole v tem procesu. To pomeni, da učitelj pri spoprijemanju z osipom ni prepuščen samemu sebi in ima možnost sodelovanja s strokovnjaki z drugih področij.

oznake: znaki stiske, prepoznavanje dijakov v stiski, medsektorsko sodelovanje, zbiranje podatkov o zunanjih partnerjih

Kako postaviti sistem zgodnjega opozarjanja?

Običajno različni programi preprečevanja osipa delujejo na treh ravneh, in sicer na ravni preprečevanja, ukrepanja in popravljanja. Pri sistemu zgodnjega opozarjanja gre sprva bolj za reševanje težave, ko se pojavijo njeni prvi znaki. Pravočasno ukrepanje je zelo učinkovito z vseh vidikov, od finančnega do vidika delovne učinkovitosti. Veliko verjetneje je, da bodo dijaki, če dobijo podporo na začetku, ostali v šoli, prej končali šolanje in vstopili na trg dela, kar je koristno tudi za gospodarstvo. Ob tem imajo učitelji in drugi strokovnjaki lažje delo, če težavo obravnavajo, takoj ko se pojavi.

Spodnji seznam prikazuje najpomembnejše politike in ukrepe na posamezni ravni delovanja, ki se uporabljajo v različnih državah v Evropi.

Na ravni preprečevanja

- Izboljšanje dostopa do predšolske vzgoje in varstva (ECEC) in njuna kakovost;
- zmanjševanje ponavljanja razredov;
- politike inkluzije in integracije;
- ukrepi pozitivne diskriminacije;
- razvijanje obšolskih dejavnosti;
- povečanje prožnosti in prehodnosti med izobraževalnimi potmi;
- vključitev teme zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja (ELET) v začetno izobraževanje in nadaljnje strokovno usposabljanje učiteljev;
- ustrezna učna podpora in karierna orientacija.

Na ravni ukrepanja

- Zagotavljanje individualne podpore;
- podpora za dijake z nižjim učnim uspehom;
- jezikovna podpora za dijake z drugačnim maternim jezikom;
- strokovno osebje, ki zagotavlja podporo učiteljem in dijakom;

- prepoznavanje skupin dijakov z večjim tveganjem za zgodnjo opustitev izobraževanja in usposabljanja;
- oblikovanje sistemov zgodnjega opozarjanja za dijake z večjim tveganjem za zgodnjo opustitev izobraževanja in usposabljanja;
- obvladovanje odsotnosti od pouka;
- mrežno povezovanje s starši in drugimi akterji zunaj šol.

Na ravni popravljanja

- Razvoj sistema za ponovno vključitev v izobraževanje;
- prepoznavanje oseb, ki so predčasno opustile šolanje, in ukrepov, ki jim bodo pomagali, da nadaljujejo izobraževanje in usposabljanje (Eurydice-CEDEFOP 2014 57).

Dodatna literatura v angleščini:

European Commission/EACEA/Eurydice/CEDEFOP (2014): *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures*. Eurydice and CEDEFOP Report. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN.pdf 57. [oldal](#)

European Commission (2013a): *Early warning systems in Europe: practice, methods and lessons*. Thematic Working Group on Early School Leaving (TWG on ESL), Brussels.
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/europe-warning-systems_en.pdf

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. III.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

oznake: analiza virov, intervencija na ravni šole, intervencija na ravni delovne skupine, intervencija na ravni dijaka, znaki stiske, prepoznavanje dijakov v stiski

Institucionalna raven sistema zgodnjega opozarjanja

Dobro delujoč in logično strukturiran sistem zgodnjega opozarjanja vključuje elemente za zbiranje podatkov in merjenje ter elemente za spremljanje oziroma vrednotenje. Pomembne vhodne

informacije so okoliščine dijaka. Socialni status, znanje, zanimanja, spretnosti, osebnostne lastnosti ter družinske okoliščine dijaka so dejavniki, ki jih šola mora upoštevati. Med procesom se zbrani podatki in informacije uporabijo za poučevanje in podporo na individualni ravni. Zbiranje podatkov ter zlasti dostop do podatkov in njihova uporaba so občutljivo vprašanje in stalen predmet razprav, vendar pa prevladuje splošno soglasje o pomenu teh dejavnikov pri pomoči dijakom v tiski. Poleg omenjenih vhodnih podatkov so najpomembnejši elementi sistema zgodnjega opozarjanja

spremljanje in obravnavanje težav z vsakodnevnim vedanjem ter drugi znaki stiske pri dijaku. Poleg znakov, kot so odsotnost od pouka, padec učnega uspeha ali ponavljanje razreda, naj bi učitelj spremljal tudi več drugih vedenskih znakov. Najpogostejši so: dolgočasje ali nizka motivacija, ustrahovanje ali doživljanje ustrahovanja ter nenadna sprememba vedenja, ki je lahko nepričakovana agresivnost ali zaprtost vase. (Tu navedeni znaki so opisani v drugih člankih skupaj z literaturo o posameznem znaku.) Učinkovit sistem zgodnjega opozarjanja sam poskrbi za povratne informacije o delovanju: strokovnjaki, ki delujejo v sistemu, so občasno obveščeni o natančnih številkah in drugih kazalnikih učinkovitosti, ki so jih oblikovali, kar jim daje priložnost, da na podlagi izkušenj sistem izboljšajo.

Institucionalni sistem zgodnjega opozarjanja deluje na različnih ravneh: strategija predstavlja celovit pristop institucije, medtem ko orodja za zbiranje in merjenje podatkov ter postopki v zvezi z zgodnjimi znaki stiske zagotavljajo podporo sistemu. Po drugi strani sistem zgodnjega opozarjanja deluje na ravni skupine, kar pomeni različne dijake in učitelje, pri čemer skupina uporablja denimo tehnike karierne orientacije ter ima nenazadnje pomembno vlogo na ravni posameznikov. Na ravni šole je poleg tega, da morajo biti oblikovane delovne skupine s svojimi jasnimi odgovornostmi, ključno tudi dejansko načrtovanje. Na ravni posameznikov se uporabljajo različni elementi sistema pomoči, denimo osebni izobraževalni načrt, ali pa vključitev zunanjih strokovnjakov. Za uspešno institucionalno prakso mora vedno stati zavzeti vodja.

Osnova sistema zgodnjega opozarjanja je redno posvečanje pozornosti vsakemu posameznemu dijaku. Učitelji so tisti, ki lahko prvi prepoznajo zgodnje znake stiske pri svojih dijakih in prosijo za ustrezno pomoč, če niso dovolj usposobljeni. Zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja je vprašanje, ki mora postati del začetnega izobraževanja in nadaljnjega usposabljanja učiteljev, prav tako je treba izboljšati sodelovanje z drugimi sektorji. Zmanjševanje osipa je skupna odgovornost vseh povezanih akterjev.

Dodatna literatura v angleščini:

European Commission (2013a): *Early warning systems in Europe: practice, methods and lessons*. Thematic Working Group on Early School Leaving (TWG on ESL), Brussels.

http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/europe-warning-systems_en.pdf

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. III. and VI.
http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Adaptive Technologies Inc. (2008): *Using Predictive Modeling to Improve High School Dropout Prevention*. White paper, USA.

http://adaptiveinc.com/pdf/ATi_Using%20Predictive%20Modeling%20to%20Improve%20High%20School%20Dropout%20Prevention.pdf

Happen, J. B., Bowles Therriault, S., (2008): *Developing Early Warning Systems to Identify Potential High School Dropouts*. American Institutes for Research.
http://www.earlywarningsystems.org/wp-content/uploads/documents/IssueBrief_EarlyWarningSystemsGuide.pdf

oznake: analiza virov, znaki stiske, prepoznavanje dijakov v stiski, medsektorsko sodelovanje, zbiranje podatkov o zunanjih partnerjih, podpora po meri dijaka, odsotnost od pouka, nadlegovanje, opazovanje vedenja, oblikovanje skupine

Vloga šole in učitelja

Glede na evropske statistične podatke se zdi, da je kakovost šole kazalnik, ki napoveduje uspešnost dijakov v bodoče. »Če šolo obiskujejo dijaki s pretežno nizkim socialno-ekonomskim statusom, bodo njihove povprečne ocene nižje, če pa jo obiskujejo dijaki z visokim socialno-ekonomskim statusom, bodo njihove povprečne ocene običajno višje. Posledica tega je, da bo mladostnik – ob enaki kombinaciji osebnih prednosti in slabosti ter enaki zgodovini šolskega uspeha – na eni šoli predčasno opustil šolanje, medtem ko na drugi šoli tega ne bi storil. Po drugi strani so dijaki z objektivno skoraj enakimi lastnostmi in v enakih situacijah različno uspešni: to kaže na vpliv same šole. Ta vpliv je splošno znan in prepoznan ter je statistično pomemben v vseh državah, ki so vključene v program mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA).«

Dodatna literatura v angleščini:

Network of experts in social sciences of education and training (NESSE) (2010): *Early school leaving. Lessons from research for policy makers*. An independent expert report submitted to

the European Commission. <http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/early-school-leaving-report.pdf> p. 23.

Pomen šolskega okolja ter odnosa med dijakom in učiteljem poudarja tudi študija opravljena v javnih šolah v Chicagu, ZDA. Rezultati so pokazali, da je učni uspeh dijakov povezan s tremi šolskimi dejavniki: odnosi z učitelji, poučevanjem prilagojenim pričakovanjem o dijakovi prihodnosti in medsebojnim sodelovanjem učiteljev. Podatki celo dokazujejo, da visoka raven zaupanja in osebne podpore s strani učiteljev zmanjšuje dijakov neuspeh ter da neuspešni dijaki svojih učiteljev praviloma ne dojemajo kot akterje, ki so jim v pomoč ali jih motivirajo. Tako kot v družini imajo tudi pričakovanja in zahteve v šoli velik vpliv na končni uspeh.

Dodatna literatura v angleščini:

Iver, M. A., Mac Iver, D. J. (2009): *Beyond the indicators: An integrated school-level approach to dropout prevention*. Arlington, VA: The Mid-Atlantic Equity Center, The George Washington University Center for Equity and Excellence in Education. <http://diplomasnow.org/wp-content/uploads/2013/06/dropout-report-8-11-09.pdf> p. 6.

Na podlagi druge ameriške študije so za šole, ki niso uspele zadržati mladostnikov v stiski, značilna tudi »nizka pričakovanja glede uspeha, nedosledna disciplina, nizka stopnja vključenosti in/ali odgovornosti učiteljev, nezadostna pozornost do potreb posameznih dijakov in nizka stopnja sodelovanja v produktivnih učnih dejavnostih«. Po drugi strani so za uspešne programe zmanjševanja osipa značilni močna predanost izobraževalnega osebja, kakovostno vodenje, majhni razredi ter jasno predstavljena, pravična in dosledna disciplina. Poleg tega je za šole z uspešnimi programi značilno, da je učni načrt razširjen tako, da vključuje osebne in poklicne vsebine, učitelji/šolske uprave verjamejo v uspeh dijakov, dijaki sodelujejo v programih po lastni izbiri, podporne storitve so lahko dostopne, veliko je osebnih medsebojnih stikov med osebjem in dijaki, poudarek je na učenju in ne na poučevanju, na razpolago so finančna sredstva, ki omogočajo manjše razrede ter več pripomočkov in virov.

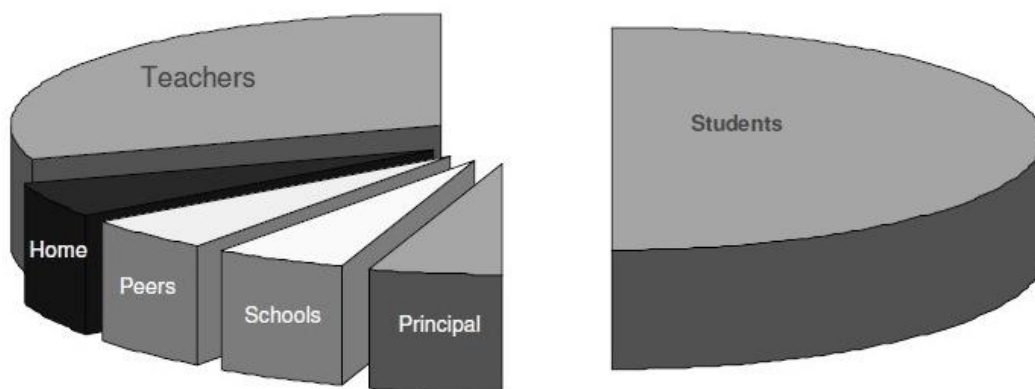
Dodatna literatura v angleščini:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. III. and VI. fejezet. http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Crain-Dorough, M. L., (2003): *A study of dropout characteristics and school-level effects on dropout prevention, Dissertation*, USA. http://etd.lsu.edu/docs/available/etd-0710103-021510/unrestricted/Crain-Dorough_dis.pdf p. 13.

O vlogi učiteljev je bilo veliko študij narejenih v ZDA, Avstraliji in Quebecu v Kanadi. Raziskava, ki jo je izvedel Hattie, je bila osredotočena na ugotavljanje lastnosti odličnih učiteljev. Hattie je učitelje opredelil kot drugi najpomembnejši dejavnik vpliva na dosežke dijakov, takoj za dijaki samimi.

Percentage of Achievement Variance

Forrás: Hattie, J. 2003 3.

Poleg dobrega didaktičnega vidika poučevanja, je pomemben tudi učiteljev odnos do dijakov med učnim procesom. Raziskava iz Quebeca kaže, da bolj ko so dijaki v stiski, manj pozitiven je odnos okolice do njih. Zanimivo je, da imajo učitelji različen odnos do dijakov, glede na to kakšen je po učiteljevem mnenju razlog za dijakovo učno neuspešnost, kar dokazuje druga raziskava iz ZDA. Če učitelj meni, da je razlog za učni neuspeh v tem, da se dijak ne trudi dovolj, ima o njem boljše mnenje, kot če učitelje meni, da je razlog na primer pomanjkanje spodobnosti. Drugi raziskovalci iz Quebeca so potrdili, da dijaki, nagnjeni k depresiji, so deležni bistveno manj učiteljeve pozornosti, saj običajno ne povzročajo »problemov« – vedénjskih težav v razredu.

Dodatna literatura v angleščini:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. III., Attachment.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Fortin, L., Marcotte, D., Potvin, P., Royer, E., & Joly, J. (2005): Typology of Students at Risk of Dropping out of School: Description by personal, family and school factors. *European Journal of Psychology of Educatio*. XXI. 4

<http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF03173508#page-1>

Hattie, J. (2003): *Teachers make a difference*. Paper delivered at the 2003 ACER Conference 'Building Teacher Quality'.

http://www.acer.edu.au/documents/RC2003_Hattie_TeachersMakeADifference.pdf

Potvin, P., Fortin L., Marcotte, D., Royer, É., Doré-Côté, A. (2001): *Teachers' attitude toward students at risk of school dropout: a longitudinal study*. Presentation, International Association of Special Education Seventh Biennial International Conference Making a World of Difference Warsaw, Poland. <http://www.pierrepotvin.com/6.%20Publications/pologne.pdf> p. 24.

Iver, M. A., Mac Iver, D. J. (2009): *Beyond the indicators: An integrated school-level approach to dropout prevention*. Arlington, VA: The Mid-Atlantic Equity Center, The George Washington University Center for Equity and Excellence in Education. <http://diplomasnow.org/wp-content/uploads/2013/06/dropout-report-8-11-09.pdf> p. 6.

oznake: intervencija na ravni šole, intervencija na ravni delovne skupine, intervencija na ravni dijaka, znaki stiske, prepoznavanje dijakov v stiski, podpora po meri dijaka, sistem zgodnjega opozarjanja

Dodatni viri

Adaptive Technologies Inc. (2008): *Using Predictive Modeling to Improve High School Dropout Prevention*. White paper, USA. http://adaptiveinc.com/pdf/ATi_Using%20Predictive%20Modeling%20to%20Improve%20High%20School%20Dropout%20Prevention.pdf [downloaded 30. June 2015]

Country Reports by the Institute for Educational Research and Development, TÁMOP, 2014

Crain-Dorough, M. L., (2003): *A study of dropout characteristics and school-level effects on dropout prevention*, Dissertation, USA. http://etd.lsu.edu/docs/available/etd-0710103-021510/unrestricted/Crain-Dorough_dis.pdf [downloaded 30. June 2015]

Eurofound (2012): *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. Publications Office of the European Union, Luxembourg. www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm

European Commission (2013a): *Early warning systems in Europe: practice, methods and lessons*. Thematic Working Group on Early School Leaving (TWG on ESL), Brussels. http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/europe-warning-systems_en.pdf [downloaded 30. June 2015]

Zbirka virov SI #1

European Commission/EACEA/Eurydice/CEDEFOP (2014): *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures*. Eurydice and CEDEFOP Report. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN.pdf

[downloaded 30. June 2015]

Fortin, L., Marcotte, D., Potvin, P., Royer, E., & Joly, J. (2005): Typology of Students at Risk of Dropping out of School: Description by personal, family and school factors. *European Journal of Psychology of Educatio*. XXI. 4 <http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF03173508#page-1>

[downloaded 30. June 2015]

Hattie, J. (2003): *Teachers make a difference*. Paper delivered at the 2003 ACER Conference 'Building Teacher Quality'.

http://www.acer.edu.au/documents/RC2003_Hattie_TeachersMakeADifference.pdf [downloaded

30. June 2015]

Happen, J. B., Bowles Therriault, S., (2008): *Developing Early Warning Systems to Identify Potential High School Dropouts*. American Institutes for Research. http://www.earlywarningsystems.org/wp-content/uploads/documents/IssueBrief_EarlyWarningSystemsGuide.pdf [downloaded 24.11.2015]

Iver, M. A., Mac Iver, D. J. (2009): *Beyond the indicators: An integrated school-level approach to dropout prevention*. Arlington, VA: The Mid-Atlantic Equity Center, The George Washington University Center for Equity and Excellence in Education. <http://diplomasnow.org/wp-content/uploads/2013/06/dropout-report-8-11-09.pdf>

Jelena Joksimovic, Juhász Judit, Mihályi Krisztina, Tomcsik Dóra (2014): *Early warning systems in six European countries*. Desk research report on study visit countries in the framework of CROCOOS– Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project. Interim report. Tempus Public Foundation, Budapest.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Early%20warning%20systems%20in%20six%20European%20countries_interim%20report.pdf

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Network of experts in social sciences of education and training (NESSE) (2010): *Early school leaving. Lessons from research for policy makers*. An independent expert report submitted to the European Commission. <http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/early-school-leaving-report.pdf>

[downloaded 30. June 2015]

Potvin, P., Fortin L., Marcotte, D., Royer, É., Doré-Côté, A. (2001): *Teachers' attitude toward students at risk of school dropout: a longitudinal study*. Presentation, International Association of Special Education Seventh Biennial International Conference Making a World of Difference Warsaw, Poland.

<http://www.pierrepotvin.com/6.%20Publications/pologne.pdf> [downloaded 30. June 2015]

Preventing early school leaving, SALAR, 2013 <http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-925-6.pdf> [downloaded 30. June 2015]

Reducing early school leaving: Key messages and policy support Final Report of the Thematic Working Group on Early School Leaving November 2013

http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf

[downloaded 30. June 2015]

RESL.EU project, (ongoing) web: <https://www.uantwerpen.be/en/projects/resl-eu/>

RESLEA Project, 2012-2014 www.reslea.eu

Rumberger, R., Ah Lim, S., (2008): *Why Students Drop Out of School: A Review of 25 Years of Research*, Flyer, California Dropout research Project, University of California Linguistic Minority research institute.

<http://www.slocounty.ca.gov/Assets/CSN/PDF/Flyer+-+Why+students+drop+out.pdf>

[downloaded 30. June 2015]

Uekawa, K. (2010): *Creating an Early Warning System: Predictors of Dropout in Delaware*. Regional Educational Laboratory Mid-Atlantic, Regional Educational Laboratory Mid- Mac.

<http://www.doe.k12.de.us/site/handlers/filedownload.ashx?moduleinstanceid=2801&dataid=9385&FileName=MA1275TAFINAL508.pdf>

[downloaded 30. June 2015]

Priloga

Dejavniki, ki vodijo do osipa v šolah

Šolski dejavniki	Dejavniki učnega načrta	Družinski dejavniki	Individualni dejavniki
Učitelji so premalo usposobljeni za delo z nemotiviranimi dijaki	Dojemanje učnega načrta kot nepomembnega	Izobrazba ni cenjenja – omejena podpora za izobraževanje	Težave s samopodobo, samozavestjo, socialnimi spretnostmi, sposobnostjo spoprijemanja s težavami in prožnostjo (rezilientnost)
Pomanjkanje priložnosti za usposabljanje učiteljev	Predpisan učni načrt	Starši dopuščajo izostanke	Negativne izkušnje s šolo, ki vključujejo diskriminacijo, učni neuspeh in prehod na nižjo stopnjo izobraževanja
Pomanjkanje izobraževalnih virov in podpornega osebja	Ujetost v neustrezne poklicne/splošne programe	Težave v gospodinjstvu, procesi in dinamika	Odnosi z vrstniki: <ul style="list-style-type: none"> • Ne najde svojega mesta v skupini/samotar/ustrahovanje • Prijatelji zunaj šolskega okolja, zaradi katerih dijak izostaja od pouka • Alfa ženska/moški – visoka raven samostojnosti, vedenjske težave in aktivno vplivanje na nižanje motivacije pri drugih • Zaratnik/prepirljivec – na odsotnost od pouka vplivajo vrstniki, ki neopravičeno izostajajo od pouka
Vpisni pogoji	Zmanjšanje časa za svetovalno delo zaradi pritiskov učnega načrta	Nasprotujoča si družbena, vedenjska in kulturna pričakovanja	
Pomanjkanje podpornih svetovalnih sistemov	Neustrezna pedagogika – osredotočenost na vsebino učnega načrta namesto na dijake	Pričakovanja o prevzemanju vlog odraslih in skrbi za družino	
Pomanjkljivo poklicno svetovanje in usmerjanje	Neskladnost med dijakovimi in šolskimi normami		
Odnosi med učiteljem in dijakom	Pomanjkanje alternativnih formalno akreditiranih izobraževalnih programov		
Nizek družbeni status poklicnega izobraževanja			Dolgočasje, odtujenost, brezvoljnost, zdravstvene težave vključno z duševnimi, zdravstvene težave, ki povzročijo odsotnost in neustrezno jemanje zdravil (tudi zloraba drog)

Povzeto po Ferguson *et al.*, 2005, Kendall in Kinder, 2005 in ReStart, 2007, Vir: NESSE 2010 26.

Vzorčna preglednica za zapisovanje intervencije za osnovnošolske učitelje¹

Predstavitev zgodnjih opozorilnih kazalnikov		Današnji zgodnji opozorilni kazalniki		Stopnja zaskrbljenosti		IMENIK KOD		Učenceve močne točke			
		PRISOTNOST – A		1	Nizka	Oseba, ki se je odzvala		Ukrepanje – storitev			
A	Prisotnost	AB	Dva ali več dni izostal/-a od pouka	2	Srednja	ADMIN	Vodstvo šole	IN	Temeljito raziskati	AC+	Pravočasno se udeleži pouka
B	Vedenje	LATE	Dva ali več dni zamudil/-a k pouku	3	Visoka	C	Svetovalec	O	Drugo	AS+	95-odstotna prisotnost
AC	Učni uspeh	VEDENJE – B		Intervencija – stopnja		C & E	Svetovanje in vrednotenje	PRISOTNOST/ZAMUJANJE		C	Rad/-a sodeluje
		AC	Vznemirja enega ali več sošolcev	CA	Svetovalec pomočnik	CA	Svetovalec pomočnik	CH	Klicanje staršev	DH	Opravlja domače naloge
		CO	Glasen/-na med poukom	CD	Organizator prehrane	CD	Organizator prehrane	DC	Vsakodnevni sprejem učenca	FR	Prijazen/-na
		DA	Nespoštljiv odnos do odraslih	CIS	Skupnosti v šolah	CIS	Skupnosti v šolah	GBN	Pozdravljanje po imenu	KBL	Osvojene osnovne spretnosti branja in pisanja
		DP	Povzroča materialno škodo	CRL	Predstavniki za odnose s skupnostmi	CRL	Predstavniki za odnose s skupnostmi	P/S/TC	Dogovor	KBM	Pozna osnove matematike
		F	Sodeloval/-a v pretepu	CY	Humanitarna pomoč	CY	Humanitarna pomoč	R/CM	Napotitev/vodenje primera	O	Drugo
		LS	Vstaja s sedeža/zapušča učilnico	ELLT	Učitelj angleškega jezika (drugi jezik)	ELLT	Učitelj angleškega jezika (drugi jezik)	RI	Nagrade/spodbude	O+	Pravočasno pri uri
		MAC	Daje neprimerne pripombe	ESRT	Skupina za odzivanje v šoli z večjimi pooblastili (Empowerment School)	ESRT	Skupina za odzivanje v šoli z večjimi pooblastili (Empowerment School)	VEDENJE		PA	Pozitivni odnos
		RH/S	Postopa po hodnikih/stopniščih	HRT	Razrednik	HRT	Razrednik	Začetek pouka brez ukrepanja ali poleg ukrepov		SA	Dobre umetniške spretnosti
		U	Ne nosi uniforme	JHU	Svetovalec za predmetno didaktiko	JHU	Svetovalec za predmetno didaktiko	CCUE	Enotno izvajanje jasnih posledic	SC	Dobre računalniške spretnosti
		UČNI USPEH – BRANJE IN PISANJE/MATEMATIKA – Ac		LS	Strokovnjak za branje in pisanje	LS	Strokovnjak za branje in pisanje	DS	Odrasli poskrbi za umiritev	SLS	Dobro znanje branja in pisanja
		BML	Ne pozna osnovnih matematičnih dejstev	LT	Učitelj branja in pisanja	LT	Učitelj branja in pisanja	I/R	Spodbuda/nagrade	SM	Dobre glasbene spretnosti
		BRL	Nezadostna raven znanja branja	MS	Strokovnjak za matematiko	MS	Strokovnjak za matematiko	IM	Jaz - sporočila	SMS	Dobro znanje matematike
		DPA	Ne posluša	MT	Učitelj matematike	MT	Učitelj matematike	PCW	Delo pred poukom	SPE	Dober/-a pri športni vzgoji
		LBL	Nizka ocena znanja branja in pisanja	N	Medicinska sestra	N	Medicinska sestra	PF	Pozitivne povratne informacije	SS	Dober/-a pri naravoslovju
		LBM	Nizka ocena znanja matematike	OCT	Učitelj drugih predmetov	OCT	Učitelj drugih predmetov	PR	Predvidljive rutine	SSS	Dobre socialne spretnosti
		LODT	Nizka ocena pri drugih diagnostičnih ocenjevanjih	Par	Podpora staršev/skrbnikov	Par	Podpora staršev/skrbnikov	UČNI USPEH – I/M		T	Se močno trudi
		N/IH	Nenarejena/nepopolna domača naloga	PLCA	Vodja razvoja poučevanja	PLCA	Vodja razvoja poučevanja	ALH	Usklajena dodatna pomoč	WG	Urejen/-a
		NGC	Ne razume koncepta/-ov	PLCD	Vodja vzgojnega razvoja	PLCD	Vodja vzgojnega razvoja	ASA	Dejavnost po pouku	WH	Dobre delovne navade
		NP	Ni pripravljen/-a za delo v razredu	PM	Vrstniško posredovanje/mediacija	PM	Vrstniško posredovanje/mediacija	DI	Diferencirano dajanje navodil		
		RDA	Zavrača opravljanje nalog	PO	Varuh starševskih pravic	PO	Varuh starševskih pravic	GR	Vodeno branje		
				RDGS	Strokovnjak za branje	RDGS	Strokovnjak za branje	HS	Pomoč pri domačih nalogah		
				SA	Svetovalec za učence	SA	Svetovalec za učence	MM	Pripomočki za učenje matematike		
				SET	Učitelj za učence s posebnimi potrebami	SET	Učitelj za učence s posebnimi potrebami	SGI	Poučevanje matematike v majhnih skupinah		

¹ Pri prevodu smo ohranili kratice iz originalnega besedila, ki bi jih bilo v primeru uporabe v našem prostoru prilagoditi, tako kot seveda tudi dejavnike, ki bi se jih opazovalo. Na drugi strani je primer uporabe tega orodja.

Datum	7. oktober 2008
Razred	6.

Člani skupine/ razreda	KS	M. D	K C	E. Y	E T
	B. W	M. P		T B	
Povezovalac sestanka	A. M, L H				

Učenec	Predstavitve zgodnjih opozorilnih kazalnikov od junija 2008		Današnji zgodnji opozorilni kazalniki		Stopnja zaskrbljenosti	Prednosti učenca	(Stopnja)-oseba, ki se je odzvala = ukrep	Stanje	Stopnja CSAP ²	Opombe	(Stopnja)-oseba, ki se je odzvala = nov ukrep
	Koda	Opombe	Koda	Opombe							
Učenec A	B	3 neg. pripombe pri M BRL -3,5 Zadostna ocena pri matematiki	BML	Nezadostna ocena pri dveh kontrolnih nalogah pri matematiki	2	PA C T	(T)-MT=SGI				
Učenec B	A	78-odstotna prisotnost	AB	5 dni izostal od pouka	3	C (t)hrt & cy=ch (t)hrt & cy=gbn (t)hrt & cy=p/s/t c (t) cy=ri					
Učenec C	Ac	Nezadostna ocena pri matematiki ter branju in pisanju 6 neg. pripomb 3&3	DPA N/IH NP NGC	Branje in pisanje	3	AS+ AC+ KBL	(t) cy=hs				
Učenec D	A	79-odstotna prisotnost BRL -3,5 Zadostna ocena pri matematiki ter branju in pisanju	LS CO AC	Vedenje	3	FR (t) cy=dc (t) cy=ri	(t)hrt & cy=ch (t)hrt & cy=p/s/t c				
Učenec E	B Ac	12 neg. pripomb 8&4 Nezadostna ocena pri matematiki BRL -3,5	LS DA AC CO LS			WG					
Nov učenec											

Vir: Iver, M. A., Mac Iver, D. J. 2009 24.-25.

² CSAP je kratica za sistematičen mehanizem identifikacije, ukrepanja, javne podpore in podpore/spremljanja, vključno z dolgoročno skrbjo, ki so ga razvili v nekaterih ameriških šolah. Opredeljene imajo 3 stopnje in na podlagi tega tudi ustrezne ukrepe.

<<< Disclaimer >>>

This material was made in the framework of CroCooS – Prevent dropout! project. For more information visit this site: <http://crocoos.tka.hu>.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. This material can be found on the project website: <http://crocoos.tka.hu>.

CroCooS Resource Pool elements by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

